

BROJ 3 - VELJAČA 1980.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA
SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

**GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Dragutin Feletar (glavni i odgovorni urednik), Miroslav Klem,
Branko Šimek, Marijan Špoljar i Željko Tomičić

MUZEJSKI VJESNIK izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Rukopisi se šalju na adresu: Muzej grada Koprivnice, 43300 Koprivnica, Trg dr. Leandera Brozovića 1. Časopis solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske

GRAFIČKA OPREMA

Dragutin Feletar

NAKLADNIK

Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

RO »Podravka — Usluge«, OOUR Koprivnička tiskara, 1980.

BROJ 3 — VELJAČA 1980.

KAZALO

1. Dragutin Feletar: Kakva mreža muzeja i zbirki? 1
2. Stjepan Hajduk: Krešimir Filić — borac za istinsku demokratizaciju muzealne djelatnosti 2
3. Tomislav Đurić: Stanje nekih kulturno-povijesnih spomenika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj 8
4. Marijan Špoljar: Problemi valorizacije 17
5. Vladimir Kalšan: Prilog raspravama o agrarnim odnosima u Međimurju u vrijeme obitelji Žrinskih 18
6. Martin Matašin: Zavičajni muzej Virje 22
7. Mato Dominiković: Petar Levar: Muzejska zbirka u Kalinovcu 25
8. Luka Hrvatić: O važnosti muzejske zbirke u Kalinovcu 29
9. Mihajlo Bradić: Kako smo stvorili zavičajni muzej u Čazmi 31
10. Zorko Marković: Bilješke o rekognosciranju arheoloških terena oko Koprivnice i Đurđevca 1979. godine 35
11. Željko Demo: Arheološka istraživanja u Kunovec Bregu kod Koprivnice 39
12. Zoran Homen: Lasinjski naseobinski elementi i novi nalazi iz Beketinca 42
13. Dubravka Balen-Letunić: Istraživanje tumula u Goričanu kod Čakovca 1979. godine 49
14. Zorko Marković: Posjet dr. Nadora Kalicza i problem arheološke suradnje kod nas 51
15. Ivan Mirnik: Skupni nalaz srebrnika XVIII. i IX. stoljeća iz Čakovca 53
16. Marina Šimek: Arheologija varaždinskog kraja — bibliografija 59
17. Ljubica Ramušćak: Najnovija istraživanja lončarskog obrta na području Međimurja 69
18. Libuše Kašpar: Najnovija ispitivanja licitarskog obrta u Varaždinu i bližoj okolini 73
19. Josip Fluksi: Preslice — podravska etnografska specifičnost 82
20. Libuše Kašpar: XVI. savjetovanje i XII. skupština etnoloških društava Jugoslavije 88
21. Branimir Šimek: Fotografski materijal u muzeju 89
22. Dragutin Feletar: Izdanja Podravskog zbornika 92
23. Dragutin Feletar: Skupština Muzejskog društva 93

(rimokatoličke ili pravoslavne), razni natpisi (bilo autora rezbarije, godine nastanka, poruke voljenoj, neke narodne poslovice i slično). Zbog izuzetnog bogatstva ornamentike, preslice iz sela položene istočno od Koprivnice, sve do Đurđevca, imaju širu lopaticu dok su u pravilu preslice iz sela zapadno od Koprivnice u obliku štapa (križa), a dalje istočno od Đurđevca znatno dulje uže lopatice. To je i razumljivo, jer to su prijelazi prema krajevima gdje preslice nisu rezbarene, već su jednostavne i neukrašene.

U ovom informativnom članku, naravno, ne možemo se baviti sistematikom ovih preslica, bilo prema ornamentici, obliku, starosti, prostornom rasporedu i sličnim osobinama. Međutim, želim ovom prilikom naglasiti potrebu da se takva studija napravi, jer bi to bilo od velike etnografske i povijesne koristi. Svakako da bi najprije trebalo sve postojeće preslice (iz svih službenih i privatnih zbirki) popisati i snimiti, a tek nakon toga pristupiti detaljnoj analizi. Mislim da bi upravo Muzej grada Koprivnice i »Podravski zbornik« trebali biti glavni pokretači i nosioci pisanja jedne takve studije. To bi valjalo poduzeti čim prije, jer ovo vrijedno narodno blago svakim danom propada — odvoze ga stranci i domaći diljem svijeta. Možda bi i ova studija pridonijela našem saznanju da vlastito etnografsko blago bolje štitimo i čuvamo. Valja također naglasiti da motivi i oblici s preslica predstavljaju nepresušni izvor ideja za primjenu u suvremenim prilikama — bilo za izradu suvenira, upotrebu u arhitekturi (ograde, namještaj, interijeri i slično) ili u drugim prilikama. Primjena maštovitosti starih narodnih rezbara u suvremenim potrebama, mislim da bi pridonijela borbi protiv kiča u svakodnevnom životu.

Na kraju, valja spomenuti informaciju da su uz ovaj napis objavljene preslice iz fundusa Muzeja grada Koprivnice, a njihovo izvorište je iz Novigrada Podravskog, Virja, Koprivničkih Bregi, Peteranca, Torčeca, Koprivničke Rijeke, Podravske Subotice, Ivanca, Radeljevog sela, Peščenika, Delova, Plavšince, Jagnjedovca, Kamenice, Sigeca i Hlebina.

Libuše KAŠPAR, Gradski muzej Varaždin

XVI. SAVJETOVANJE I XII. SKUPŠTINA ETNOLOŠKIH DRUŠTAVA JUGOSLAVIJE

XVI. Savjetovanje etnoloških društava Jugoslavije održano je od 1. do 3. listopada 1979. godine u Starom Dojranu. To je malo mjesto na Dojranskom jezeru koje se smjestilo na jugoistoku Makedonije ispod Belasice.

Posebna specifičnost su ribarske kolibe na stupovima u jezeru koje su služile i nekada davno starosjediocima, Peoncima, kao nastambe o čemu već piše Herodot.

Grad je navodno izgrađen u 4. st. pr. n. e. Zanimljiva je i sahat-kula, izgrađena u 14. st. u znak turske pobjede i osvajanja grada. Uz dojransku cestu su ruševine crkve Sveti Ilija, izgrađene 1848. godine, a 1918. razorene, dok je turski amam, nepoznate starosti, smješten u gornjem dijelu grada gdje su nekada živjeli Turci.

Savjetovanje su organizirali Savez etnoloških društava Jugoslavije i Udruženje etnologa Makedonije a pod pokroviteljstvom Makedonske akademije nauka i umjetnosti.

Nakon svečanog otvaranja skup su pozdravili Galaba Palikruševa (predsjednik Saveza etnoloških društava Jugoslavije), akademik Mihajlo Apostolski (predsjednik MANU), te Gorgi Todov (predsjednik Skupštine općine Gevgelija).

Potom su slijedila predavanja koja su se uslijed velikog broja referata održavala u sekcijama. Teme su bile:

1. Etničke karakteristike Južnomakedonske etničke cjeline.
2. Teorijsko-metodološka orijentacija u jugoslavenskoj etnologiji.
3. Etnološko proučavanje suvremenih promjena u narodnom životu i kulturi.
4. Romi u Jugoslaviji — etničke karakteristike.

Uz Savjetovanje je održana i XII. redovna Skupština Saveza etnoloških društava Jugoslavije na kojoj je odlučeno da se slijedeće savjetovanje održi u Bosni i Hercegovini.

Popratne manifestacije Savjetovanja su bile prikaz etnoloških filmova, zatim nastup KUD »Makedonija« iz Skopja, koje je osnovano 1972. godine, a na njihovom programu su pjesme i kola egejske Makedonije, pošto su i članovi uglavnom rođeni u tom dijelu Makedonije.

Domaćini su organizirali i posjet Gevgeliji. Razgledan je ZIK »Vino-jug«, poznat po proizvodnji stolnog grožđa i kvalitetnih vina a razgledani su i staklenici u kojim se gaje rajčice i karamfili. Savjetovanje je završeno trodnevnom ekskurzijom u Bugarsku i Grčku. Posjećen je Melnik u Bugarskoj, gradić koji je radi svoje osebujne arhitekture pod zaštitom države.

U Grčkoj su posjećeni Voden, Solun i Kostur (Kastorija) gradić poznat u svijetu po krznarstvu, kojim se njegovi stanovnici bave već stoljećima.

Tako su posjećeni krajevi u kojima i danas još ima mnogo makedonskog stanovništva. Međutim oni su u vrlo lošem položaju, zbog grčkih interesa, koji su usmjereni potpunoj asimilaciji makedonskog življa.

Branimir ŠIMEK, Muzej Međimurja Čakovec

FOTOGRAFSKI MATERIJAL U MUZEJU

Pogledamo li pažljivije svoje stolove i pretrpane ladice, otkrit ćemo, među ostalim, desetine fotografija i poneki, u kut izguran, dija-pozitiv. Upitajmo se, nećemo li (ili oni iza nas) jednog dana zašaliti zbog svojeg pomalo ravnodušnog postupka?

Ovaj put ne bih pisao o zaštiti i čuvanju fotomaterijala — muzej-skih izložaka: dagerotipija, talbotipija i mnogo puta od muha prošetamih (i ne samo prošetamih) velikih fotografija-ilustracija iz postava, već bi pažnju posvetio fotomaterijalu s kojim se susrećemo u muzeju svakodnevno. To su naše brojne fotografije, kolor-dijapozitivi, negativi i nešto rjeđe — mikrofilmovi. Sve je to materijal koji se godinama skuplja kao naša dokumentacija, pa ga kao takvog treba zaštititi i čuvati na najbolji način. Kako je literatura o toj problematici oskudna, a neka iskustva ipak postoje, sažet ću ih u ovom napisu.